

ชื่อเรื่อง ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล
กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนโคกสูง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย นายคมเดช จันโทรี **ปริญญา** ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา)

กรรมการที่ปรึกษา ผศ. พรพิมล เฉลิมมีประเสริฐ **ประธานกรรมการ**
ผศ.ดร. เกียรติศักดิ์ ไพรวรรณ **กรรมการ**
ผศ. เพ็ญศรี อินทรชาติ **กรรมการ**

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2547

บทคัดย่อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ประการแรก เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดการป่าชุมชนโคกสูง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ประการที่สอง
เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนของ
องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน
โคกสูง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ประการที่สาม เพื่อศึกษาถึงแนวทาง
การจัดการป่าชุมชนโคกสูง ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่า
ชุมชนโคกสูงขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

การศึกษาครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล (ส.อบต.) ผู้นำกลุ่มองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไป จำนวน 373 คน
เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS For Windows สถิติ
เชิงพรรณนาได้วิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบ
ตารางไขว้ ส่วนการทดสอบสมมติฐานได้วิเคราะห์ค่าไคสแควร์ กรณีถ้าผลการวิเคราะห์ที่มี
ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะได้วิเคราะห์หาขนาดความสัมพันธ์โดยใช้
Cramer's Modified Coefficient Of Contingency

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชนโคกสูง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ระดับด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการประเมินปัญหา ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ของยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ป่าชุมชนโคกสูง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมทุกด้านมีความสัมพันธ์สูงมาก ส่วนความสัมพันธ์รายด้านพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ มีความสัมพันธ์เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการประเมินผล 4) ด้านการประสานงาน และ 5) ด้านการจัดสรรงบประมาณตามลำดับ

3. การจัดการป่าชุมชนโคกสูงของประชาชน ประกอบด้วย การตั้งกฎและลงโทษ ผู้ฝ่าฝืน จัดทำรั้วลวดหนามกันสัตว์เลี้ยง ตัดป้ายบอกชื่อต้นไม้ ตัดป้ายแจ้งขอบเขตป่าอย่างชัดเจน และปลูกป่าทดแทนต้นไม้ที่ถูกตัดไปใช้ประโยชน์หรือตายไป เป็นต้น

4. ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดจากกลุ่มประชาชนเห็นแก่ตัว เจ้าหน้าที่ขาดความรู้เกี่ยวกับการปลูก และดูแลรักษาต้นไม้ การประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชนยังมีน้อยเกินไป และประชาชนบางกลุ่มให้ความร่วมมือน้อย เป็นต้น

5. ข้อเสนอสำคัญอื่นๆ ที่กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะ มีดังนี้

5.1 การฟื้นฟูบูรณะป่าชุมชน ควรมีการจัดทำแผนที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้โดยการประชุมและแต่งตั้งคณะทำงานจากสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำกลุ่มองค์กรและประชาชน

5.2 การเพิ่มบทบาทของประชาชนและชุมชนในการจัดการป่าชุมชน ควรจัดกิจกรรมรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจการจัดการป่าชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งอาสาสมัครป้องกันไฟระว่างดูแลป่าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5.3 การบริหารจัดการป่าชุมชน ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาชน ในด้านงบประมาณ ความร่วมมือทางวิชาการ การศึกษา ทุน การฝึกอบรม เป็นต้น

Title : A Study of the Participatory Strategy of People and Officials of Sub-District Administration Organization on Forest Management in Khoksoong Public Forest, Kantarawichai, Maha Sarakham

Author : Mr. Khomdet Chantori **Degree** : M.A.(Development Strategy)

Advisors Assist. Prof. Pornpimol Chalermmeeprasert Chairperson

 Assist. Prof. Dr. Kriangsak Praiswan Committee

 Assist. Prof. Pensri Intrachart Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2004

The purposes of the research were to study firstly investigate the level of participation in forest management, secondly the correlation between people and participatory strategy on public forest management of Khokpra sub-district administration organization, Kantarawichai, Maha Sarakham, and lastly study the problem and find out the strategy of managing on the public forest efficiently in Khoksoong village, Khokpra sub-district administration organization, Kantarawicahi, Maha Sarakham.

The subjects are the officials of the sub-district administration organization, heads of the organizations and people in Khokpra sub-district. Three hundred seventy three samples were selected by the random sampling technique. The data was collected by questionnaire, and it was analyzed by SPSS for windows. The research statistics are mean, percentage, mode, standard deviation and Chi-square. The magnitude of correlation was analyzed by Cramer's Modified Coefficient of Contingency.

The results of the study were as follow:

1) In regard to the level of participation in public forest management, it indicates that it is overall high, and the most three issues of participatory strategy are planning, operation, evaluation and problem analysis respectively.

2) According to the data, it indicates that the level of correlation of the participatory strategy between the officials and people in Khokpra sub-district administration organization on Khoksoong public forest management is very high. The most three issues of participatory strategy are planning, operation, evaluation and problem analysis respectively.

3) According to people's opinion on forest protection, it is suggested that the strategy of forest protection in Khoksoong public forest are setting the rules and punishment, building fence, identifying name of tree, clarifying boundary of forest area and replanting.

4) The problems of participatory strategy of the people are caused by selfishness, lack of knowledge on planting and maintaining trees of the officials, poor cooperation with people and lack of cooperation of some groups.

5) Suggestions:

5.1 The practical plan of forest development should be prepared and done by the local working staff such as officials, heads and people in community.

5.2 The people should take more responsibilities for and be trained about forest management regularly. There should be also a group of forest rangers to keep guard over the forest and animals.

5.3 The forest management should be coordinated between government and private sections about budget, training and study visit.